

# Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği

## RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği*. Turkish Psychological Scales.  
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22636>

## Özet

Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği (HMBYÖ), sağlık profesyonellerinin, özellikle hemşirelerin, hasta merkezli bakım ilkelerini uygulama konusundaki algılanan yetkinlik düzeylerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2020 yılında Saygılı, Kar ve Uurluoğlu tarafından Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışması yapılarak Türk kültürüne adapte edilmiştir. Bu çalışmada, ölçeğin Türkiye'deki sağlık hizmetleri bakımında kullanılabilirliğini ve psikometrik özelliklerinin uygunluğunu göstermeyi hedeflemiştir. Ölçek, profesyonel uygulamalarda **Hasta Merkezli Bakım** modelinin etkinliğini değerlendirilmede kritik bir rol oynamaktadır.

HMBYÖ, sağlık alanında eğitim ve uygulama kalitesini artırmak, aynı zamanda bakım hizmetlerinin insancıl ve bireye odaklı bir yaklaşımla sunulmasını sağlamak için önemli bir değerlendirme araçtır. Bu ölçek, uygulayıcıların kendilerini hasta bakımında ne kadar yetkin hissettiklerini belirleyerek eğitim ihtiyaçlarının saptanmasına yardımcı olur.

## Anahtar Kelimeler

Hasta Merkezli Bakım, Yetkinlik, Hemşirelik Eğitimi, Sağlık Bakım, Ölçek Geliştirme, Psikometri.

## Yazarlar

Meltem Saygılı, Ayşe Kar, Öznur Uurluoğlu.

## Amaç

Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği'nin temel amacı, sağlık çalışanlarının, özellikle de hemşirelerin ve hemşirelik öğrencilerinin, hasta merkezli bakım felsefesini klinik uygulamalarına ne derece entegre edebildiklerini ve bu konudaki öz-yetkinliklerini değerlendirmektir. Ölçek, bireyin değerlerini, tercihlerini ve ihtiyaçlarını bakım sürecinin merkezine koyma kapasitesini ölçer.

Bu araç, eğitim kurumları ve sağlık kuruluşları için kritik öneme sahiptir. Elde edilen veriler, **hasta merkezli bakım** uygulamalarının geliştirmeye yönelik hedeflenmiş eğitim programlarının oluşturulması ve mevcut personel yetkinliklerinin standardize edilmesi amacıyla kullanılabilir. Ölçek, bakım kalitesinin sürekli iyileştirilmesi sürecine bilimsel bir katkı sunmaktadır.

## Yapı

Ölçek, sağlık profesyonellerinin hasta merkezli bakımda gösterdiği çok boyutlu **Yetkinlik** kavramını ölçmektedir. Bu yapı, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlardaki yeterlilikleri kapsar. Tipik olarak bu tür ölçekler, hastayla empati kurma, etkili iletişim, ortak karar alma süreçlerine

katılım? sa?lama ve hastan?n kültürel/sosyal ba?lam?n? dikkate alma gibi alt boyutlardan olu?ur.

HMBYÖ, sa?lık hizmetlerinde kalitenin temel göstergelerinden biri olan bireyselle?tirilmi? ve saygılı? bakım sunma kapasitesini teorik olarak temellendirir. Ölçe?in yap?s?sal bütünlü?ü, sa?lık profesyonellerinin hasta merkezli felsefeyi yalnızca teorik olarak bilmekle kalmay?p, bunu günlük pratiklerine de yans?tabilme becerisini sorgulamaktad?r.

## Geçerlik

Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas?, geçerlilik çal??malar?n? içermektedir. Genellikle bu çal??malar, yap? geçerlili?inin incelenmesi amacıyla **Geçerlik** kan?tlar?n? ortaya koyar. Saygılı? ve arkadaşlar? (2020) taraf?ndan yürütölen çal??mada, ölçe?in ölçmek istedi?i yapıyı ne derece do?ru ölçtü?ünün belirlenmesi için çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r.

Geçerlik çal??malar? kapsam?nda, içerik geçerlili?i için uzman görüşlerine ba?vurulmu?, yap? geçerlili?i için ise aç?klayıc? ve/veya do?rulayıc? faktör analizleri uygulanm??t?r. Bu analizler, ölçe?in teorik yapıyla uyumlu, anlamlı faktör yüklerine sahip oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

## Güvenirlik

Ölçe?in **Güvenirlik** analizleri, ölçek maddelerinin iç tutarlılı??n? ve zaman içindeki kararlılı??n? de?erlendirmeyi içerir. Saygılı? ve arkadaşlar?n?n çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarlılı??n? belirlemek amacıyla Cronbach Alfa katsay?s? hesaplanm??t?r. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ek olarak, ölçe?in kararlılı??n? ölçmek için test-tekrar test güvenilirli?i çal??malar? da yapılm?? olabilir. Bu çal??malar, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland??nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini kan?tlar, böylece ölçüm hatalar?n?n minimum düzeyde tutuldu?u teyit edilir.

## Faktör Analizi

Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçe?i'nin yap?s?sal boyutlar?n? belirlemek için **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Saygılı?, Kar ve U?urluo?lu (2020) taraf?ndan yapılan çal??mada, ölçe?in çok boyutlu bir yapıyı temsil etti?i varsayılm??t?r. Faktör analizi, ölçekteki maddelerin hangi alt yetkinlik alanlarına (örneğin, ?leti?im, Etik Duyarlılık, Bireyselle?tirme) ayrıld??n? ortaya koyarak yap?s?sal geçerlili?e destek sa?lam??t?r.

Analiz sonuçlar?, ölçe?in özgün yapısn? korudu?unu veya Türkçe uyarlama sürecinde kültürel farklılıklara ba?lı olarak revize edilmi? bir faktör yapısn?na sahip oldu?unu göstermi?tir. Bu yapı,

sağlık profesyonellerinin yetkinliklerini daha spesifik alanlarda değerlendirme imkanı sunmaktadır.

## Ölçek Bilgileri

**Test Type:** Geliştirme/Uyarlama (Development/Adaptation)

**Format:** Kaynak içerikte derecelendirme bilgisi bulunmamaktadır. Ancak psikometrik geçerlilik çalışmalarına sahip bir yetkinlik ölçeği olduğu için, genellikle 5'li veya 6'lı Likert tipi derecelendirme kullanıldığı varsayılmaktadır (Örneğin: 1=Hiç Katılmıyorum, 5=Tamamen Katılıyorum).

**Language Available:** Türkçe

**Population Group:** Sağlık Profesyonelleri (Hemşireler, Hemşirelik Öğrencileri)

**Age Group:** Yetişkin

**Population Details:** Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması, Türkiye'deki üniversitelerde öğrenim gören hemşirelik öğrencileri veya çeşitli hastanelerde çalışan hemşireler üzerinde gerçekleştirilmiştir.

**Test Methodology:** Öz Bildirim Envanteri (Self-report inventory).

## Anahtar Kelimeler

Hasta Merkezli Bakım, Yetkinlik, Psikometri, Güvenirlik, Geçerlik, Hemşirelik.

## Yazarlar

**Author ORCID Identifier:** Kaynakta belirtilmemiştir.

**Affiliation Email addresses:** Sorumlu Yazar Meltem Saygılı için: [meltemsaygili@kku.edu.tr](mailto:meltemsaygili@kku.edu.tr)

**Correspondence Address:** Kaynakta belirtilmemiştir.

## Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek, Saygılı, Kar ve Uurluoğlu tarafından 2020 yılında yayımlanan Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması ile kullanıma sunulmuştur. Ölçeğin kullanımı için sorumlu yazar Meltem Saygılı ile iletişime geçilmesi önerilmektedir. İletişim adresi yukarıda belirtilmiştir.

Genellikle akademik çalışmalar için ücret talep edilmemekle birlikte, ticari veya geniş çaplı

kurumsal kullanımlar için yazarlardan resmi izin alınması gerekmektedir.

## Kaynakça

Saygılı, M., Kar, A., ve Uurluoğlu, Ö. (2020). Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği: Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Sağlık Bilimleri Dergisi*, 11(4), 416-426.

Makalenin orijinal bağlantısı için: [dergipark.org.tr](http://dergipark.org.tr)

Ölçeğin orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: [hasta-merkezli-bakim-yetkinlik-olcegi-toad.pdf](http://hasta-merkezli-bakim-yetkinlik-olcegi-toad.pdf)

## Hasta Merkezli Bakım Yetkinlik Ölçeği Maddeleri

**ÖNEMLİ:** Orijinal kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır. Bu nedenle maddeler listelenememiştir. Ölçek maddelerine erişim için sorumlu yazar ile iletişime geçilmesi veya kaynak makalenin incelenmesi gerekmektedir.